

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ КРИЗИ

PROBLEMS OF EMPLOYMENT IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF CRISIS

УДК 331.784

Шостак Л. В.

к.е.н., доцент кафедри економіки, безпеки та інноваційної діяльності підприємства

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Подолець А.Ю.

студентка

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Стаття присвячена проблемам зайнятості в Україні в умовах кризи. Проаналізовано рівні зайнятості розвинених країн та способи подолання безробіття у міжнародній практиці. Наведено теоретичні поради для підвищення рівня зайнятості.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, рівень зайнятості, економічна криза, міжнародний досвід.

Стаття посвящена проблемам занятости в Украине в условиях кризиса. Проанализированы уровни занятости развитых стран, и способы преодоления безработицы в международной практике. Приведены теоретические советы для повышения уровня занятости.

Ключевые слова: занятость, безработица, уровень занятости, экономический кризис, международный опыт.

The article is devoted to problems of employment in Ukraine in the conditions of crisis. Analyzed employment levels of developed countries, and ways to overcome unemployment in international practice. The theoretical tips to increase the level of employment.

Key words: employment, unemployment, level of employment, economic crisis, international experience.

Постановка проблеми. Сучасні несприятливі умови розвитку економіки в Україні призводять до зменшення рівня зайнятості, що дає поштовх дослідникам розглядати проблеми безробіття та шляхи його вирішення все частіше. На сьогоднішній день ринок праці в Україні є досить нестабільним, знаходячись на етапі розвитку та становлення. Зменшується кількість робочих місць та збільшується дисбаланс між попитом і пропозицією праці.

Актуальність дослідження. Питання регулювання зайнятості та безробіття було та буде дуже актуальним протягом багатьох років, адже безпосередньо від нього залежить рівень добробуту населення та економіки країни в цілому. Безробіття на сьогоднішній день є однією з основних соціально-економічних проблем. Саме формування високого рівня зайнятості свідчить про відповідне місце країни серед інших держав, забезпечуючи їй відсутність економічної нестабільності. Від цього показника залежать політичні та соціальні настрої населення.

Досить велика кількість вітчизняних та зарубіжних науковців займалися цим питанням: С.І. Бандура, В.В. Близнюк, Д.П. Богині, І.К. Бондар, Е.М. Лібанової, Ю.М. Маршавіна, О.М. Мойсюра, Л.В. Транченко, А. Оукен, Ж.Б. Сей та ін. Проте, незважаючи на велику кількість досліджень вищезазначених вчених, проблема безробіття не в повній мірі розглянута і потребує подальшого вивчення.

Викладення основного матеріалу. З огляду на значне погіршення соціально-економічних показників, особливої актуальності в Україні набуває розробка нової концепції вирішення проблеми зайнятості та безробіття. Найбільш гострою у цій сфері проблемою є формування цивілізованого ринку праці, заснованого на плюралізмі форм власності, свободі підприємницької діяльності, трудової активності й свободі праці. Основні проблеми ринку праці у нашій державі пов'язані зі зростанням тривалості періоду безробіття, збільшенням кількості громадян, які шукають роботу, а

також існуванням труднощів щодо працевлаштування соціально незахищених верств населення, які не здатні на рівних конкурувати на ринку праці, а тому потребують захисту з боку держави [1].

Слід сказати, що нині всі країни, які ми називаємо економічно розвиненими, і їх міжнародні організації приділяють першочергову увагу проблемам зайнятості як таким, без вирішення яких не можна забезпечити соціально-економічну стабільність. У цих країнах регулярно розробляються, фінансуються і виконуються програми зайнятості, що враховують специфіку конкретної соціально-економічної ситуації. У загальному випадку програми зайнятості можна поділити на групи активних підпрограм (сприяння зайнятості) і пасивних підпрограм (підтримання доходів). До першої групи належать: програми із субсидування найму на постійну роботу в приватному секторі. За цими програмами субсидії виділяються або на стимулювання зайнятості окремих груп працівників (наприклад, молоді), або на збереження робочих місць для працівників, що підлягають звільненню; програми підтримки підприємств, що створюються самими безробітними (програми самозайнятості). Така підтримка може надаватися на основі допомоги по безробіттю (одноразова виплата суми, що дорівнює одно- або дворічній сумі допомоги) або на основі соціальної допомоги. Крім цього, такі програми включають багато інших послуг, що надаються безкоштовно безробітним, які розпочинають свою справу; програми безпосереднього створення нових робочих місць у державному або комерційному секторі. Найчастіше такі програми надають тимчасову роботу як можливість для безробітного адаптуватися в соціально-трудої сфері, отримати нові навички, збагатити свій людський капітал і мати більше шансів знайти постійну роботу.

До групи пасивних підпрограм належать програми надання всіх видів допомоги у зв'язку з втратою роботи (допомога по безробіттю, вихідні

виплати, допомога працівникам збанкрутілих підприємств, спеціальна підтримка різних груп працівників тощо) та програми дострокового виходу на пенсію (або передпенсію, оскільки людина може повернутися на роботу або з досягненням пенсійного віку перейти на пенсію) [9].

У цілому у світовому досвіді господарювання по відношенню до зайнятості виділяють 5 домінуючих моделей: американська, німецька, англійська, шведська та японська.

Основні концептуальні відмінності зазначених моделей і української зосереджуються у застосуванні різних підходів щодо розподілу коштів на активні й пасивні заходи політики зайнятості, а також у відмінності законодавчого забезпечення гарантій з працевлаштування.

Розглядаючи американську модель, бачимо, що регулювання зайнятості представлено системою трьох складових державні підприємства, пов'язані з наймом робочої сили; фінансово-кредитна політика, з допомогою якої відбувається регулювання попиту на робочу силу, і безпосереднє регулювання зайнятості з допомогою штатної системи законодавства. Регулюючими важелями є: здійснення широкомасштабних заходів зі створення нових додаткових робочих місць; заходів з перерозподілу трудових навантажень; заходів зі збереження робочих місць, зокрема, націоналізація підприємств з цією метою.

Щодо Німеччини, то держава так само вживає заходів зі збереження робочих місць, надаючи пільги підприємствам, які утримуються від масових звільнень працівників.

Для англійської моделі зайнятості характерна державна активність у її стимулюванні. Законодавча система в Англії надає можливість місцевим владним органам самостійно заохочувати підприємницьку ініціативу. Акцентується увага і на систему професійної підготовки, перенавчання і працевлаштування, вдосконалення системи соціального забезпечення.

Основою сучасної політики зайнятості у Швеції є не сприяння працевлаштуванню і виплата допомоги з безробіття, а попередження виникнення безробіття. Шведська модель орієнтована на підприємство і має свою специфіку, суть якої – орієнтація на групи зі слабкою позицією на ринку праці.

Японська модель регулювання зайнятості передбачає особливу політику використання робочої сили – систему довічного найму. Керівництво кожної японської фірми найвищою мірою вимогливо і прискіпливо ставиться до відбору, прийому, навчання, виховання кадрів фахівців і керівників.

Що ж до установ з працевлаштування, то в Америці активно діють не тільки державна служба зайнятості, а й численні приватні спеціалізовані бюро найму, які мають у своєму розпорядженні всі необхідні дані про працівників різного роду про-

фесій, що сприяє більшій інформатизації процесу регулювання зайнятості.

У Німеччині функції працевлаштування у службі зайнятості здійснюються відповідно до класифікації професій з урахуванням особливостей місцевих ринків робочої сили.

Варто зазначити, що серед розвинених країн служба зайнятості Швеції – Національна рада з питань ринку праці – відрізняється високою контактністю та взаємодією з ринком робочої сили [10].

Досвід окремих країн та загальносвітові тенденції визначили цілу низку заходів, до яких удається держава, регулюючи ринок праці, а саме:

- створення фірм з «оренди» робочої сили, які надають працівникам пакет соціальних послуг і постійну зайнятість у фірмі на умовах тимчасової зайнятості на різних підприємствах за напрямленням фірми (досвід Німеччини);
- визнання країнами дипломів про вищу освіту інших держав (досвід Європейського Союзу);
- заходи щодо отримання молоддю першого робочого місця, стажування тощо, зокрема шляхом повного або часткового його субсидювання державою на певний термін (досвід Європейського Союзу);
- фінансування місцевою владою кооперативів, які цілком віддають у розпорядження безробітних, які володіють необхідними професійними навичками (досвід Великобританії);
- надання безробітним можливості протягом року щомісячно працювати по 78 годин із збереженням допомоги через безробіття (досвід Франції);
- виплата допомоги через безробіття працівникам із низькою заробітною платою з метою збереження робочого місця (досвід Німеччини);
- звільнення підприємця від сплати внесків на соціальне страхування на один рік, якщо він організує курси перепідготовки безробітних на своєму підприємстві (досвід Німеччини);
- сприяння розвитку сільських ремісництв, рибного господарства (досвід Фінляндії);
- фінансування з регіональних бюджетів малого туристичного та відпочинкового бізнесу – так званого «зеленого» туризму (досвід Фінляндії);
- стимулювання самозайнятості у формі одноразових, періодичних виплат або в комбінованій формі (досвід Європейського Союзу);
- фінансові пільги підприємствам, створеним безробітними: звільнення від виплати соціальних податків терміном на 6 місяців (досвід Франції); зниження податків на 30 % (досвід Німеччини);
- фінансування з регіональних бюджетів інвестицій в інфраструктурні об'єкти, що використовують у системі громадських робіт (досвід Польщі);
- стимулювання внутрішньофірмової мобільності із доплатою працівникам за освоєння додаткових спеціальностей (досвід Японії);

– стимулювання міжфірмових угод про спільне використання робочої сили, що балансує зайнятість у випадку мінливої кон'юнктури товарного ринку (досвід Японії);

– виплата субсидій підприємствами для стимулювання створення нових робочих місць і проведення курсів підготовки та перепідготовки працівників (досвід Японії);

– стимулювання вторинної зайнятості (досвід Європейського Союзу);

– стимулювання професійної та територіальної мобільності працівників (досвід Європейського Союзу та Росії) [12].

Отож, аналіз функціонування американської, німецької, шведської, англійської і японської моделей функціонування систем регулювання зайнятості населення дозволяє зробити висновок, що на шляху України до становлення соціально орієнтованої економіки стоїть досить багато завдань.

Україні належало б створити єдину інформативну базу даних про ринок праці; сформувати систему заохочення підприємницької активності, що стосується безпосередньо заохочення малого і середнього бізнесу. Доцільно було б розробити функціональну систему приватних агенцій з працевлаштування. Якби політика держави була направлена на збереження робочих місць, на виплату податкових пільг та дотацій підприємцям за їх збереження, а не на пасивні виплати допомоги по безробіттю, рух уперед до економіки розвинутих країн був би швидшим [10].

На саміті ЄС 2010 року були обговорені питання загальноєвропейського безробіття [11]. Виокремлено десять напрямів подолання проблеми:

1) намагатися забезпечити кожного робочим місцем, в поєднанні з перепідготовкою та за підтримки державного фінансування (у тому числі з Європейського соціального фонду);

2) заохочувати підприємництво та створювати робочих місць, наприклад, шляхом зниження пов'язаних із заробітною платою витрат на робочу силу і надання гарантій;

3) покращувати ефективності національних служб зайнятості шляхом надання інтенсивного консультування, навчання та пошуку роботи в перші тижні безробіття, особливо для молодих безробітних;

4) підвищувати якість навчання і стажування;

5) сприяти більшій відкритості ринків праці шляхом забезпечення стимулів до праці, ефективної активної політики на ринку праці та модернізації системи соціального захисту, що також призведе до більш повної інтеграції знедолених груп, включаючи інвалідів, низькокваліфікованих і мігрантів;

6) покращувати навички на всіх рівнях у навчанні, зокрема, надавати всім випускникам шкіл необхідні знання, щоб знайти роботу;

7) використовувати мобільність робочої сили у відповідності з попитом та пропозицією робочої сили;

8) визначати можливості для працевлаштування та покращувати навички прогнозування;

9) надавати безробітним і молодим людям змогу відкрити власний бізнес, наприклад, шляхом впровадження бізнес-навчання та підтримки стартового капіталу, або шляхом зниження чи усунення оподаткування;

10) передбачати та управляти реструктуризацією на основі взаємного навчання та обміну позитивним досвідом.

Розглянемо рівень зайнятості у провідних країн світу та Європейського союзу.

У 2015 році рівень безробіття в США знизився з 5,1% до 5%, досягнувши мінімального з 2008 року рівня, свідчать дані Міністерства праці США. Показник збігся з очікуваннями аналітиків. При цьому кількість робочих місць у країні збільшилася на 271 тисячу в жовтні, це найбільший приріст в поточному році. Опитані Bloomberg аналітики чекали зростання на 185 тисяч. Зростання зайнятості у вересні було переглянуте зі 142 до 137 тисяч. Показник серпня переглянуте зі 136 до 153 тисяч. У виробничому секторі США кількість робочих місць у жовтні не змінилася тоді, як експерти прогнозували зниження на 5 тисяч.

У будівництві показник зріс на 31 тисячу. Підприємства роздрібної торгівлі прийняли на роботу 44 тисячі людей.

Кількість держслужбовців збільшилася на 3 тисячі людей, зайнятість у галузі освіти та охорони здоров'я підвищилася на 57 тисяч людей [4].

У 2016 році рівень зайнятості серед населення ЄС віком від 20 до 64 років сягнув піку та становить 71,1%. Це на відсоток більше, ніж було у 2015 році (70,1%) та трохи більше попереднього рекорду, встановленого 2008-го (70,3%). Про це свідчать дані Eurostat.

Згідно зі стратегією Європейського Союзу, загальний рівень зайнятості населення цієї вікової категорії має сягнути 75% до 2020 року.

Згідно з даними Євростату, станом на 2016 рік вісім країн вже перевищили ці показники. Зокрема, Швеція (81,2%), Німеччина (78,7), Велика Британія (77,6%), Данія (77,4%), Нідерланди (77,1%), Чехія (76,7%), Естонія (76,6%) і Литва (75,2 %).

Найнижчий рівень зайнятості зафіксовано у Греції (56,2%), Хорватії (61,4%), Італії (61,6%) та Іспанії (63,9%).

Тенденція до зростання працевлаштування населення спостерігається як серед чоловіків, так і серед жінок. Серед чоловічого населення цифра сягла 76,9% у порівнянні з 75,9% минулого року. Щодо рівня зайнятості жінок, кількість працевлаштованих поступово зростає з 2010 року та досягла 65,3% у 2016.

Аналогічно зростає і рівень зайнятості серед старшого населення, віком від 55 до 64 років (від 38,4% у 2002 році до 55,3% у 2016 році).

Варто зазначити, більш активне працевлаштування літнього населення є одним із завдань стратегії ЄС щодо підвищення рівня зайнятості до 2020 року [5] (рис. 1).

На противагу закордону рівень зайнятості населення в Україні є набагато нижчим. Це спричинено низкою факторів, що впливають на ріст безробіття в нашій державі.

Неможливо оминати складну військово-політичну ситуацію на території нашої держави. Анти-терористична операція, яка проходить на сході України, призводить до різкого скорочення кількості підприємств, на яких працювала частка економічно активного населення, що, починаючи з 2014 року, стали безробітними.

Також анексія Криму та м. Севастополя призвела до втрати багатьма людьми робочих місць, при переїзді з окупованого півострова. Економічна криза в 2013-2016 роках, відсутність ефективного соціального діалогу та цілеспрямованої державної політики зайнятості призвели до загострення негативних явищ в соціально-економічній сфері. За цей період український ринок праці втратив значну кількість працюючих – понад 2 млн осіб. Локальні підприємства та регіональні офіси компаній на території бойових дій зазнали серйозної руйнації або знищення, що призвело до скорочення персоналу або навіть закриття підприємств. Однак, зниження чисельності зайнятих відбулось не лише в зоні бойових дій, а й по всій території країни.

Рівень безробіття, за методологією МОП, становить 9,1%, а серед осіб працездатного віку – 9,5% економічно активного населення. Серед молоді у віці до 25 років рівень безробіття залишається більш, як удвічі вищим, ніж в середньому по країні – 22,4% економічно активного населення. Слід зазначити, що протягом 2014-2015 років у

бюджетній сфері тричі відбувалося масове вивільнення працівників на 20 10 %. Пропонуємо до розгляду таблицю 1.

Протилежністю зайнятості є безробіття. Проблема безробіття є ключовим питанням у ринковій економіці, і, не вирішивши його, неможливо налагодити ефективну діяльність економіки [6].

На сучасному етапі основними причинами безробіття в Україні є: вивільнення внаслідок реорганізації чи ліквідації виробництва, скорочення штатів, звільнення за власним бажанням, неможливість знайти роботу після закінчення школи або вищого навчального закладу, звільнення через закінчення терміну контракту.

Стан ринку праці та тенденція до зростання числа безробітних свідчать про потребу прийняття термінових заходів, необхідних для вирішення проблеми зайнятості та створення робочих місць.

Як свідчать дані Державної служби статистики України, ситуація на ринку залишається напруженою та супроводжується скороченням попиту на робочу силу. Обсяги та рівень зайнятості населення є вкрай низькими. Чисельність зайнятого населення у I півріччі 2015 р. становила 16,4 млн осіб. Рівень зайнятості становив 56,5%, зокрема, у міських поселеннях – 57,3%, у сільській місцевості – 54,9%. Рівень зайнятості серед чоловіків був вище, ніж серед жінок відповідно 61,9% та 51,7%. Найвищий рівень зайнятості спостерігався у м. Київ (62,0%) та Дніпропетровській (61,7%) області, а найнижчий – у Донецькій (50,7%) та Тернопільській (51,4%) областях.

Значною залишається питома вага зайнятих у неформальному секторі економіки. Кількість зайнятих у неформальному секторі економіки становила 4,3 млн, або 26,4% від загальної кількості зайнятого населення. Серед видів економічної діяльності най-

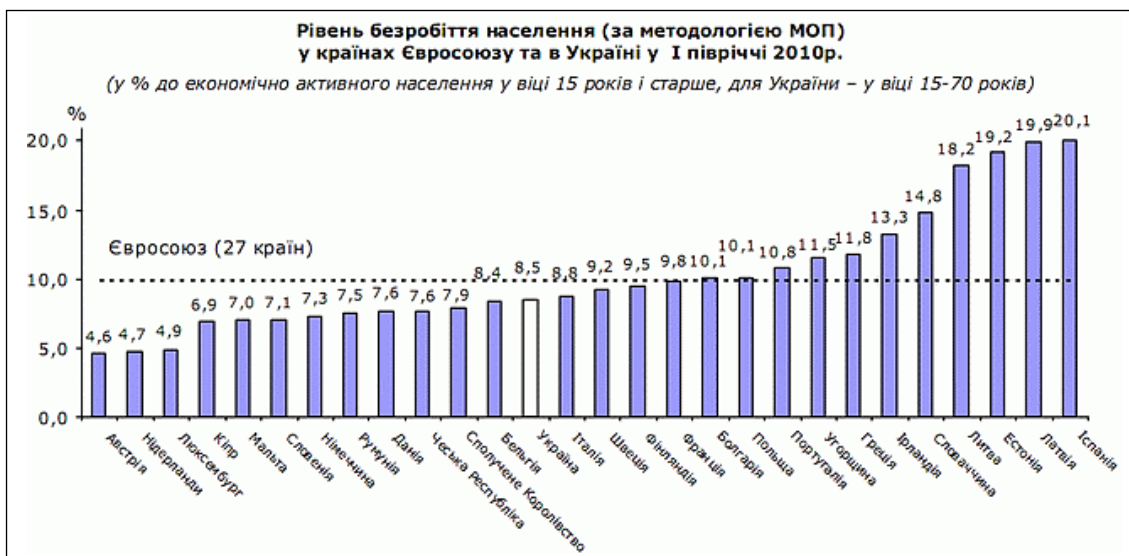

Рис. 1. Рівень безробіття населення (за методологією МОП) у країнах Євросоюзу та Україні у I півріччі 2010 р.

Економічна активність населення у віці 15-70 років

Показники	Роки					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Економічно активне населення. (тис. осіб)	20893,0	20851,2	20824,6	19920,9	18097,9	17955,1
Рівень економічної активності населення. (%)	64,2	64,3	54,9	52,4	152,4	62,2
Населення зайняте економічною діяльністю. (тис. осіб)	19231,1	19261,4	19314,2	18073,3	16443,2	16276,9
Рівень зайнятості населення. (%)	29,1	59,6	50,2	56,6	56,7	56,3
Безробітне населення (за методолог. МОП). (тис. осіб)	1661,9	1589,8	1510,4	1847,6	1654,7	1678,2
Рівень безробіття населення (за методологією МОП). (%)	8,0	7,6	7,3	9,3	9,1	9,3
Економічно неактивне населення. (тис. осіб)	11657,4	11456,9	11270,1	12023,0	10925,5	10934,1

Джерело: за даними вибіркового обстеження населення з питань економічної активності.

За даними Державної служби статистики України (без врахування тимчасово анексованої території АР Криму та м. Севастополь) [2]

більш поширеною неформальною зайнятістю була у сільському, лісовому та рибному господарствах, в оптовій та роздрібній торгівлі, ремонті автотранспортних засобів, а також у будівництві [7].

Основна проблема ринку праці України – скорочення попиту на працю – частіше призводить до прихованого безробіття в офіційному секторі ринку праці, зайнятості в неформальному та нетоварному секторах, посилення зовнішньої трудової міграції, ніж до відкритого безробіття, зареєстрованого закладами з питань працевлаштування. Обстеження робочої сили, що періодично проводяться в Україні починаючи з 1995 р., виявляють набагато вищий рівень безробіття порівняно з даними державної служби зайнятості.

В Україні найбільш загострилися проблеми безробіття в регіонах двох типів: по-перше, західні області з високим природним приростом населення. Тут на ринок праці постійно виходить велика кількість молоді, а кількість робочих місць не лише не збільшується, а і скорочується. У результаті тут найвища частка трудової (в тому числі зовнішньої) міграції населення. Слід зазначити, що ці проблеми в західних регіонах існували і в минулому, але нині вони все більше загострюються. По-друге, особливі проблеми зайнятості переживають так звані депресивні регіони, тобто ті, в яких переважають найбільш кризові галузі (військово-промисловий комплекс тощо) [8].

На зміну рівня зайнятості в Україні впливає:

1) необхідність змін у структурі економіки, яка на даний момент функціонує неефективно;

2) мала кількість інвестицій, яка сповільнює створення нових робочих місць;

3) неефективне функціонування служб зайнятості, відсутність їх досвіду та дисципліни і відповідальності виконавчої влади.

Існує низка чинників, яка допоможе підвищити рівень зайнятості на території України.

1) велика кількість споживчого попиту, що дає можливість створення нових робочих місць у багатьох сферах;

2) зняття адміністративних заборон, що виведе певну діяльність з тіні, збільшивши цим кількість робочих місць;

3) слабе становище профспілкового руху та невеликий розмір заробітної платні;

Розглянувши основні чинники, що впливають на стан зайнятості в Україні, хочемо запропонувати низку певних дій, котрих слід дотримуватися у боротьбі з безробіттям:

а) перебудова економіки на засадах реформування її структури, створенню умов для направлення вивільнюваних працівників у першу чергу на рентабельні виробництва і в пріоритетні галузі народного господарства, які підкріплені платоспроможним попитом;

б) подолання росту рівня безробіття та зменшення можливості його росту шляхом підвищення економічної зацікавленості підприємств і організацій у створенні додаткових робочих місць, переважно з гнучкими формами зайнятості за допомогою зменшення податкового тиску на ці підприємства, та додаткового субсидювання;

в) поліпшення системи професійної орієнтації, підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації населення, ефективного використання трудових ресурсів в залежності від попиту на них;

г) захист безробітних та їх сімей від негативних наслідків безробіття соціальний захист уразливих верст населення та надання соціальних гарантій та допомоги;

д) залучення трудових ресурсів населення, яке проживає в сільській місцевості;

є) сприяння суспільно корисній зайнятості засуджених безпосередньо на підприємствах установ виконання покарань шляхом здійснення заходів інвестиційної політики з підготовки або перепідготовки цих кадрів [6].

Значна увага при регулюванні зайнятості в Україні повинна бути спрямована на:

- реформацію законів України про працю, згідно з міжнародними стандартами та нормами;
- забезпечення захищеності для внутрішнього ринку праці;
- приведення до дії міжнародних та державних програм зайнятості;
- забезпечення стабільності для підприємств, які є стратегічно важливими для держави;
- забезпечення додаткових робочих місць за допомогою зниження податків для підприємств (або надання субвенцій, які забезпечать компенсування витрат на прийом нових працівників);
- створення сприятливого середовища для розвитку малого бізнесу та здійснення підприємницької діяльності безробітних;
- додаткове залучення кадрів на виробництво за рахунок надання державою пільгових кредитів для виплати [1].

Висновок. Проаналізувавши зарубіжний досвід, слід зазначити, що перехід України до ринкових моделей зайнятості мав би означати цілковиту перебудову – нові методи та принципи управління трудовим потенціалом. У майбутньому політика зайнятості в Україні повинна бути спрямована: на формування необхідних організаційних і соціальних умов для забезпечення гарантій зайнятості;

- на здійснення заходів, спрямованих на попередження безробіття;
- на державну підтримку малого і середнього бізнесу;
- на підвищення ролі держави у вирішенні проблем створення та захисту робочих місць, а також на залучення до вирішення цього питання комерційних структур.

Адже досвід зарубіжних країн показує, що ще жодній країні не вдалося цілком вирішити усі наявні проблеми сфери ринку праці лише одним методом. Таким чином, аналіз та застосування світового досвіду управління ринком праці дозволяє більш комплексно і водночас більш диференційовано підійти до вирішення проблем соціально-трудої сфери в Україні. Звичайно, цей досвід має бути адаптованим до конкретних соціально-економічних ситуацій та специфіки окремих галузей та регіонів України, але пов'язане з ним розширення та удосконалення інструментарію управління ринком праці сприятиме попередженню негативних тенденцій у соціально-трудої сфері та її прогресивному розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. Проблеми безробіття та зайнятості в Україні й надалі будуть досить актуальними, які слід досліджувати

та вирішувати, спираючись на зарубіжний досвід його принципи, поради та рекомендації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мельничук Л. С. Основні проблеми зайнятості населення України // Наукові праці. Економіка. – 2012. – №177.
2. Статистика з зайнятості і безробіття в Україні 2015-2016 : Стаття // Z-Україна. – 2016.
3. Офіційний сайт державної служби зайнятості. – [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list>
4. Офіційний сайт державної служби статистики України. – [Електр. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Інтернет ресурс: <http://ua.korrespondent.net/world/3586856-bezrobittia-v-ssha-dosiahlo-minimumu-za-sim-rokiv>
6. Рівень зайнятості у ЄС досяг рекордного показника у 2016 році : Стаття // Евростат. – 2017.
7. Машика Ю.В. Фактори впливу і проблеми зайнятості та безробіття в умовах фінансово-економічної кризи / Ю. В. Машика, О. В. Ровняк. – Ужгород: ДВНЗ «Закарпатський Державний Університет», 2012.
8. Погоріла І. І. Сучасний стан та проблеми безробіття в Україні // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – С. 118-120.
9. Проблеми зайнятості в Україні. – [Електр. ресурс] // Студопедія. – 2015. – Режим доступу: http://studopedia.com.ua/1_243379_problemi-zaynyatosti-v-ukraini.html
10. Міжнародний досвід регулювання зайнятості // Бібліотека економіста. – 2000.
11. Котляр А. Б. Зарубіжний досвід регулювання зайнятості населення та можливості його використання в Україні // Економічні науки.
12. Ковальчук Г. К. Світовий досвід управління ринком праці та його застосування в Україні // Вісник Дніпропетровського університету. – 2009. – № 1-05/3.

REFERENCES:

1. Melnychuk L. S. Osnovni problemy zainiatosti naselennia Ukrainy // Naukovi pratsi. Ekonomika. – 2012. – #177.
2. Statystyka z zainiatosti i bezrobittia v Ukraini 2015-2016 : Stattia // Z-Ukraina. – 2016.
3. Ofitsiyni sait derzhavnoi sluzhby zainiatosti. – [Elektr. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dcz.gov.ua/control/uk/statdatacatalog/list>
4. Ofitsiyni sait derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. – [Elektr. resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Internet resurs: <http://ua.korrespondent.net/world/3586856-bezrobittia-v-ssha-dosiahlo-minimumu-za-sim-rokiv>
6. Riven zainiatosti u YeS dosiah rekordnoho pokaznyka u 2016 rotsi : Stattia // Yevrostat. – 2017.
7. Mashyka Yu.V. Faktory vplyvu i problemy zainiatosti ta bezrobittia v umovakh finansovo-ekonomichnoi kryzy / Yu. V. Mashyka, O. V. Rovniak. – Uzhhorod: DVNZ «Zakarpatskyi Derzhavnyi Universytet», 2012.
8. Pohorila I. I. Suchasnyi stan ta problemy bezrobittia v Ukraini // Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. – S. 118-120.

9. Problemy zainiatosti v Ukraini. – [Elektr. resurs] // Studopediia. – 2015. – Rezhym dostupu: http://studopedia.com.ua/1_243379_problemi-zaynyatosti-v-ukraini.html

10. Mizhnarodnyi dosvid rehuliuвання zainiatosti // Biblioteka ekonomista. – 2000.

11. Kotliar A. B. Zarubizhnyi dosvid rehuliuвання zainiatosti naselennia ta mozhlyvosti yoho vykorystannia v Ukraini // Ekonomichni nauky

12. Kovalchuk H. K. Svitovyi dosvid upravlinnia rynkom pratsi ta yoho zastosuvannia v Ukraini // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. – 2009. – # 1-05/3.

Shostak L. V.

Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer at Department of Economics, Security and Innovative Activity of Enterprise
Lesya Ukrainka Eastern European National University

Podolets A.Yu.

Student,
Lesya Ukrainka Eastern European National University

EMPLOYMENT PROBLEMS IN UKRAINE DURING CRISIS

The low employment rate, unemployment – these are categories that exist even in the most developed countries. The difficult economic and political situation in Ukraine encourages consideration of employment issues and the formulation of highly developed labour market.

The main factors of low employment rates in Ukraine are:

- Economic and political crisis years 2014-2016, resulted in the number of unemployed increased by 2 million. People (ATO, annexation of Crimea).
- The existence of difficulties for employment of socially vulnerable people who are unable to compete in the labour market.
- Insufficient development of the labour market leading to an imbalance between supply and demand of labour.
- The proportion of those employed in the informal sector, 4.3 mln. people.
- Scarcity of investment to create new jobs.
- The lack of experience of employment, discipline and responsibility of the executive.
- Low wages and weak trade unions cannot achieve total wage increase and the consequent restriction of demand for labour.

According to the State Statistics Service of Ukraine, the market situation remains tense and accompanied by a reduction in demand for labour.

Having considered examples of highly developed countries, we can see that the employment rate in the US is 95%, in Sweden -81.2%, Germany – 78.7%, Great Britain – 77.6% of Denmark – 77.4%.

Taking into account international experience in fighting unemployment and strategies developed countries of the world, Ukraine should implement employment policy as follows:

- Prevent the development of unemployment by increasing the economic interest of entrepreneurs to create jobs.
- Improve the quality of education by providing highly qualified labour market.
- Provide the unemployed and young people to open their own businesses, by reducing pressure on entrepreneurs.
- Measures aimed at increasing employment of persons living in rural areas.
- Measures to getting young people first job, training, etc., in particular by its full or partial state subsidy for a certain period (experience of the European Union).

After analysing the international experience and adapting it to the socio-economic situation in our country, it should be noted that certain recommendations to increase employment is quite possible to introduce in Ukraine. In turn, this will allow more to solve problems of social and labour sphere in Ukraine and its progressive development.